

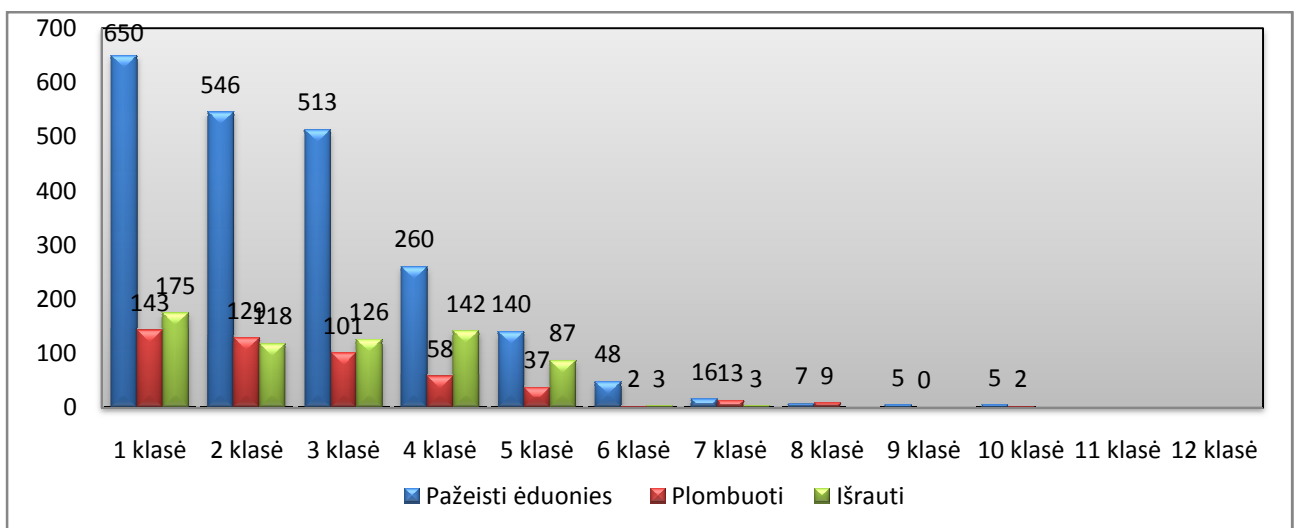
Pasvalio rajono vaikų dantų ir žandikaulių būklės vertinimas

Pasaulio sveikatos organizacija sveikatą apibūdina kaip fizinę, dvasinę ir socialinę gerovę, o ne tik ligų ar negalavimų nebuvimą. Didžiausią įtaką sveikatai turi gyvensena ir elgsena, genetiniai ir biologiniai veiksniai, aplinka, sveikatos priežiūra. Sveikatos stiprinimas bendrojo lavinimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose turi tapti neatsiejama kiekvienos ugdymo įstaigos kasdienės veiklos dalimi. Šią lengvai pažeidžiamą visuomenės jungtį būtina nuolat stebėti, vertinti, suteikti reikiamų žinių ir įgūdžių. Būtent todėl, kiekvienais metais atliekama sveikatos pažymų duomenų analizė, kuri nukreipia visuomenės sveikatos specialistus veikti reikiama linkme. Lietuvos higienos normoje HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai”, numatyta, kad mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų tik pasitikrinę sveikatą ir pateikę vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a), išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Naujoje mokykloje pradėję mokytis mokiniai vaiko sveikatos pažymėjimą turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d. 2013 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-507 Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras patvirtino Vaiko sveikatos pažymėjimo pakeitimus ir papildė nauju reikalavimu – dantų ir žandikaulių būklės įvertinimu.

Vaikų dantų ir žandikaulių būklės 2016 metų analizė:

Remiantis 2016 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatais, 2016 metais Pasvalio rajono ugdymo įstaigose mokėsi 3081 1-12 klasių mokiniai, iš jų 2667 (86,56 proc.) vaikai pristatė vaiko sveikatos pažymėjimus (Nr. 027-1/a forma) su užpildyta odontologo dalimi.

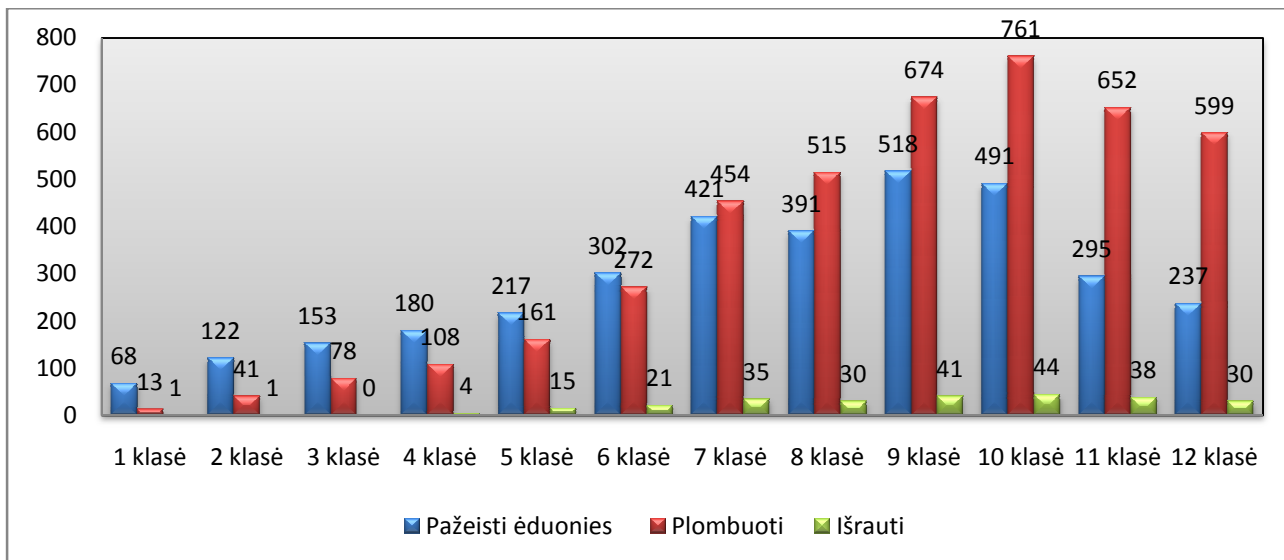
Pieniniai dantys genda greičiau nei nuolatiniai. Sveiki pieniniai dantys sudaro palankias sąlygas sveikų nuolatinių dantų formavimuisi. Sveikatos pažymėjimų analizė parodė, kad didžiausias mokinių pažeistų ėduonies pieninių dantų skaičius buvo 1-2 klasėse. Iš viso pieninių dantų pažeistų ėduonies skaičius buvo 2190 dantų. Plombuotų pieninių dantų skaičius didžiausias taip pat 1-2 klasėse. Iš viso plombuotų pieninių dantų buvo 494. Išrautų pieninių dantų daugiausia buvo 1 ir 4 klasėse. Iš viso išrautų pieninių dantų buvo 654. (***1 pav.***)

1 pav. Pasvalio r. sav. mokinių pieninių pažeistų ėduonies, plombuotų ir išrautų dantų skaičius pagal klases 2016 metais.

Apie penktuosius-šeštuosius metus ima klibėti pieniniai apatinio žandikaulio centriniai kandžiai, juos pakeičia nuolatiniai dantys, taip pat dygsta pirmieji nuolatiniai krūminiai dantys – taip ima formotis mišrus sąkandis. Apie tryliktuosius metus susiformuoja nuolatinių dantų

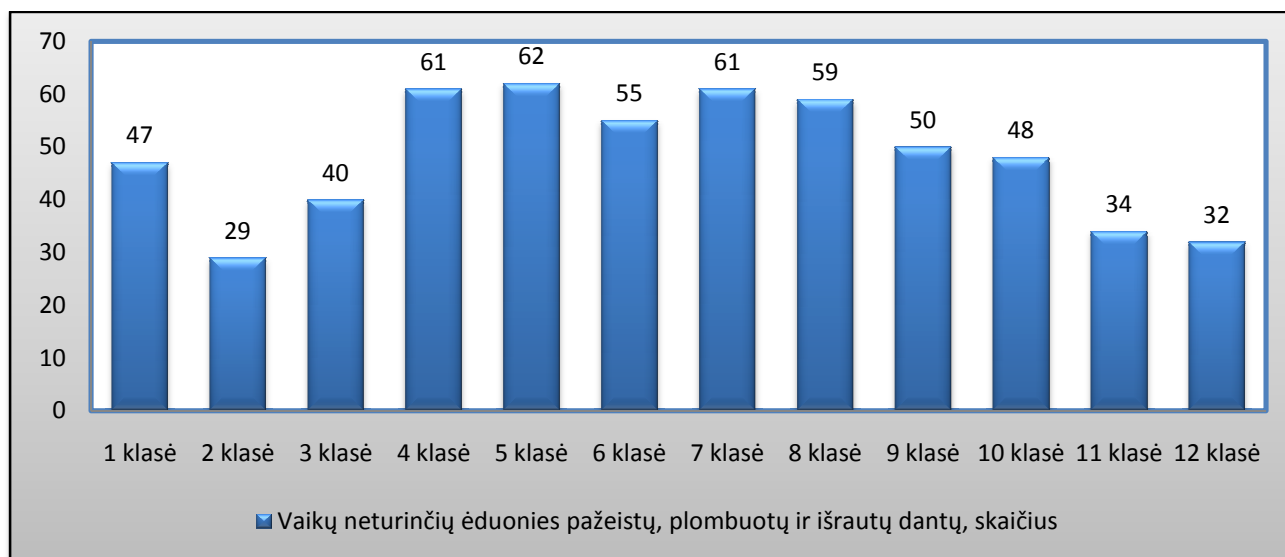
sąkandis, kuris išlieka visą likusį gyvenimą. Šiais laikotarpiais būtina ideali asmeninė burnos higiena, ypač krūminių dantų srityse, nes ką tik išdygę nuolatiniai krūminiai dantys nepilnai mineralizuoti ir žymiai lengviau pažeidžiami ėduonies.

2 pav. Pasvalio r. sav. mokinių nuolatinių pažeistų ėduonies, plombuotų ir išrautų dantų skaičius pagal klases 2016 metais.

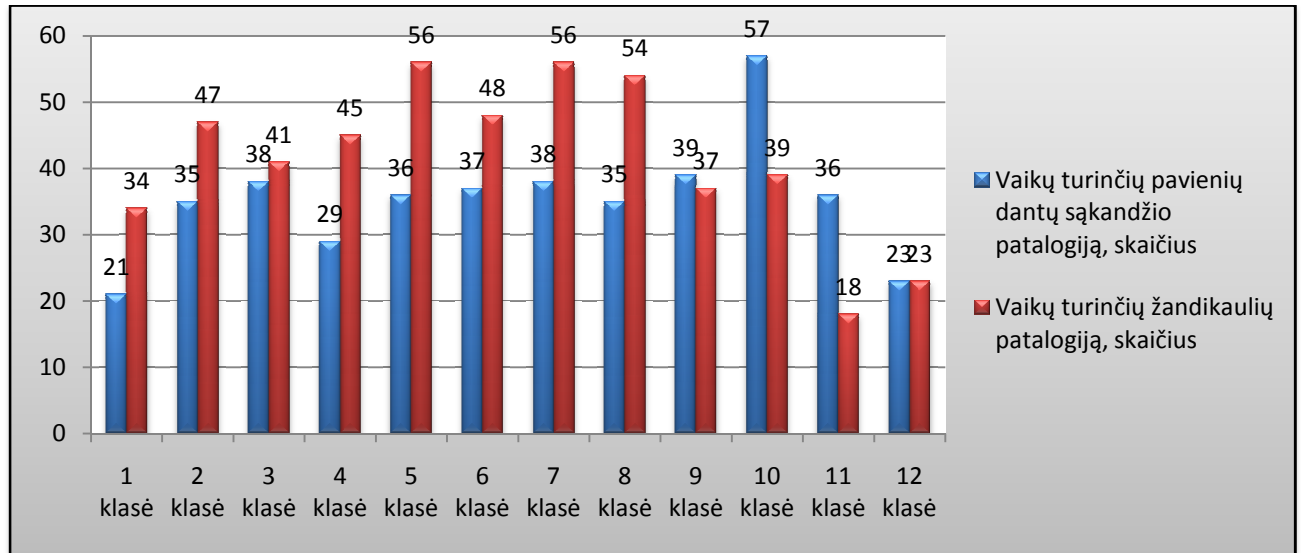
Didžiausias mokinių pažeistų ėduonies nuolatinių dantų skaičius buvo 9 – 10 klasėse. Iš viso pažeistų ėduonies nuolatinių dantų skaičius buvo 3395. Didžiausias mokinių plombuotų dantų skaičius buvo vyresnėse 9-12 klasėse. Iš viso plombuotų dantų buvo 4328. Didžiausias nuolatinių išrautų dantų skaičius buvo 9-10 klasėse. Iš viso išrautų nuolatinių dantų skaičius, 260.

Vaikų neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, skaičius iš viso buvo 578 vaikai, (21,67 proc.)

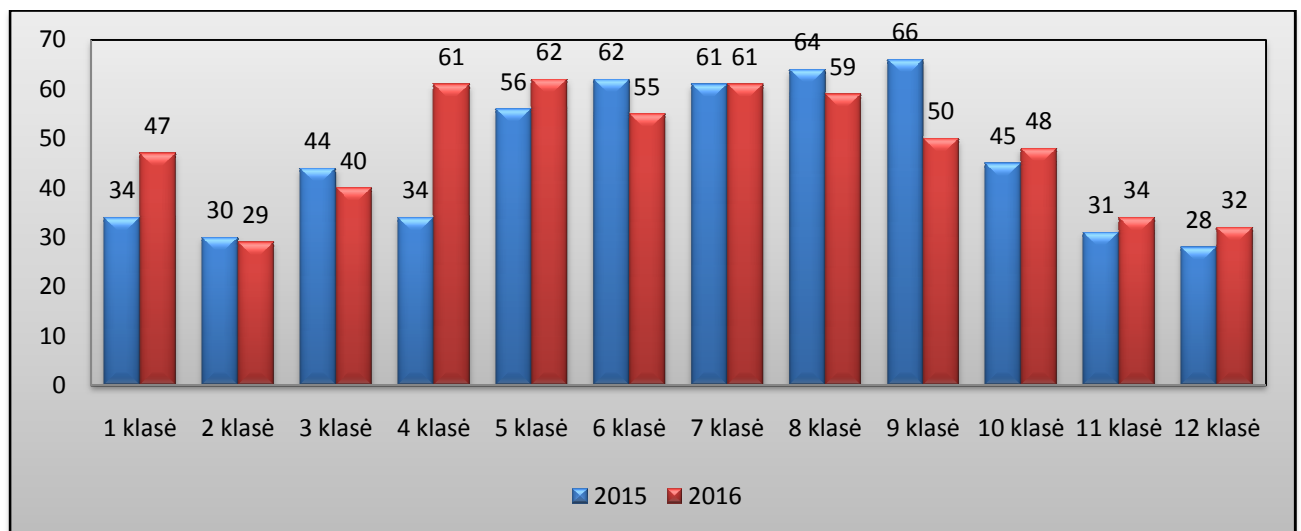
3 pav. Pasvalio r. sav. mokinių neturinčių pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičius pagal klases 2016 metais.

Iš viso 424, (15,9 proc.) vaikai turėjo pavienių dantų sąkandžio patologiją, daugiausia tokių vaikų mokėsi 9-10 klasėse. 498, (18,67 proc.) vaikai turėjo žandikaulio patologiją, daugiausia 7-8 klasėse. **4 pav.**

4 pav. Pasvalio r. sav. mokinių turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją ir žandikaulių patologiją, skaičius 2016 metais.

Palyginus duomenis su 2015 metais matyti, kad vaikų neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičius didėjo nežymiai, 2015 m. – 555 vaikai, 2016 m. – 578 vaikai. **(5 pav.)**. Taip pat sumažėjo vaikų turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją skaičius, 2015 m. – 697, 2016 m. – 424, ir vaikų turinčių žandikaulio patologiją skaičius, 2015 m. – 642, 2016 m. – 498 vaikai.

5 pav. Vaikų neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičiaus palyginimas, 2015-2016 metais.

*Pasvalio r. sav. Visuomenės sveikatos biuro
sveikatos stebėsenos specialistė Oksana Vaserytė
2017 m.*